

Ilo työskennellä nuorten kanssa

Teksti: Tiina Lehtinen

On kunnia tulla valituksi vuoden terveystiedon opettajaksi. Annan suuren arvon tälle huomionosoitukselle. Opetusurani alkoi lähes 30 vuotta sitten tuoreena uskonnon ja psykologian opettajana Helsingin II normaalikoulussa, nykyisin Viikin norsissa. Sittemmin kouluttauduin filosofian opettajaksi ja tuonnempänä vielä terveystiedon opettajaksi.

Terveystietoa olen opettanut yläkoulussa vuodesta 2004, eli siitä merkittävästä uudistuksesta lähtien, kun se nykyisessä muodossaan ja laajuudessaan tuli opetussuunnitelmiin. Lukion maisemassa olen askaroinut siitä alkaen, kun terveystieto sai odotetun ylioppilastutkintotatustuksen eli vuodesta 2007. Normaalikoulussa keskeinen osa työtä on myös opetusharjoittelijoiden kanssa toimiminen. Työskentely nuorten kanssa on mielestäni opettajuuden suola. Laaja oppiainevalikko on tuonut työhön sekä mukavaa vaihtelua että kokonaisvaltaisuutta. Tunsin syvää samaistumista lukiessani formulälääkäri Aki Hintsan ajattelusta ja filosofiasta: kaiken

ydin on ihmisen minuus - on tunnettava oma itsensä, halunsa ja toiveensa. Sen ympärille on hyvä rakentaa hyvinvointia yleisen terveyden, ravinnon, liikunnan, henkisen huolenpidon ja levon avulla. Tätähän me terveystiedon opettajina teemme nuorten kanssa jatkuvasti.

Monta rautaa tulossa

Opetustyön ohella terveystieto on tuonut tullessaan monia muitakin tavatoman mielenkiintoisia, mutta samalla haasteellisia tehtäviä. Olen tehnyt nuorempana oppimateriaaleja uskontoon ja filosofiaan. Ismo Lehtisen ja Tero Lukkarin kanssaideoimme ja työstimme yläkoulun terveystietoon oppimateriaalituoterperheen, joka sai nimekseen Syke. Sittemmin Ismon ja Paakkarin Ollin kanssa kirjoitimme Lukion Syke-sarjan. Työryhmät ovat olleet poikkeuksellisia ei pelkästään mukavien ja ammattitaitoisten työkavereiden vuoksi, vaan myös siksi, että olen ollut niissä vähemmistönaisten. Naisvaltaisessa ammatikunnassa ei kirjantekijämiehiä istu ihan joka oksalla. Yläkoulun sarja sai myöhemmin naistäydennystä. Oppikirjojen esittelyilloissa olen tavannut monia kollegoja eri puolilla Suomea ja kuullut terveystiedon opetuksen iloista ja ongelmista. Oppikirjatyötä ajattelen tehtävänä, jossa tekee osaltaan maailmaa piirun verran paremmaksi. On mielettömän hieno tunne ajatella, että on saanut aikaiseksi jotain, mitä nuoret lukevat, oppivat ja saavat eväitä elämäänsä. Siinä

samalla tulee opetussuunnitelmakein perinjuurin peratuksi, kun miettii, miten se muunnetaan oppikirjaksi ja oppitunneiksi. Tällä hetkellä oppimateriaalien uudistustyö on johtanut siihen, että oman terveyden ylläpitämiseen jäävä aika on vähäistä. Opettajan leikkisä perusohje ”älkää tehkö niin kuin minä teen, vaan niin kuin minä opetan”, on tällä hetkellä kohdallani valittavan totta.

Sain jakaa ammattitaitoani ja kokemuksiani uudella tavalla toimiessani muutaman vuoden terveystiedon perusopinnojen didaktiikan opettajana Jyväskylän avoimen yliopiston palkkaamana. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä oma ammattitaito on vahvistunut toisenlaisesta vinkkelistä. Siinä työskentelyssä olen pitänyt tärkeänä, että voin opettajajäsenenä tuoda esille koulun arjen realistista näkökulmaa.

Terveystieto ja Liito mahdollistivat yhden elämäni hienoimmista kokemuksista. Liike ry:n Ari Koivu kyseli muutama vuosi sitten Liiton kautta opettajia Tansaniaan kouluttamaan sikäläisiä liikunnan opettajankouluttajia terveystiedon saloihin. Kesällä 2014 olimme koko perhe kaksiviikko Tansanian Mondulin kylässä kertomassa terveystiedon sisällöistä ja toiminnallisista työtavoista sekä samalla saamassa ikimuistoisen kokemuksen Afrikasta.

Pidetään terveystietoa esillä

Julkisuudessa esitetään useinkin toiveita siitä, kuin-

ka koulussa pitäisi opettaa milloin liikenneturvallisuutta, milloin seksuaaliterveyttä tai vuorovaikutustaitoja. Se osoittaa, että on suuri joukko ihmisiä, jotka eivät tiedä terveystiedon sisällöistä juuri mitään. Toivoisin, että Liito jaksaisi seurata myös tämänkaltaista keskustelua ja ottaisi siihen aktiivisesti osaa, ja että me kaikki omilla paikkakunnillamme toisimme tilaisuuden tullen esiin terveystiedon merkitystä. Erään oppilaan äiti sanoikin tässä taannoin, että mielenkiintoisia asioita siinä terveystiedon kirjassa aikuisellekin.

Kuten hienoa palkintopöytä vastaanottaessani sanoin: Pelin henkeen kuuluu, että huomionosoitus annetaan yhdelle kerrallaan. Mutta teemme kaikki arvokasta ruohonjuuritason kansanterveys-työtä, jonka myönteiset tulokset ovat nähtävissä, esimerkiksi nuorten tupakointi on vähentynyt, raittius ja perheiden yhteisateriointi on lisääntynyt. Monenlaisia haasteita kuitenkin riittää. Toivotan kaikille työniloa uusien opetussuunnitelmien ja sähköisten ylioppilaskirjoitusten parissa. Kun niiden äärellä miettii opittavia sisältöjä ja pohtii omaa opettajuuttaan, kehittyy taas ammatillisesti muutaman askeleen. Uusi vaatii aina vaivannäköä, mutta tuo tullessaan oppimisen iloa opettajallekin. Mukavaa talven taittumista kaikille!